

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Το άσυλο: πώς και γιατί παραβιάζεται

Του ΚΩΣΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ*

Η ουσιαστική και η πραγματική (δηλαδή η έμπρακτη) παραβίαση του πανεπιστημιακού ασύλου έχει συντελεστεί προ πολλού. Αυτό που μεθοδεύεται σήμερα είναι η συμβολική παραβίασή του, ώστε να συνειδητοποιηθεί από την κοινωνία η πλήρης παραίτηση της αστικής πολιτείας από την εγγύηση των λεγομένων δημόσιων αγαθών, για να συμπληρωθεί δηλαδή το πέραςμα της παιδείας στη «δικαιοδοσία» της αγοράς.

Σήμερα το πανεπιστημιακό άσυλο μπαίνει σε πολιτική διαπραγμάτευση ως κοινωνικός χώρος και ως κοινωνικό νόημα και βρίσκονται κάποιοι πολιτικοί εταίροι πρόθυμοι να παίξουν, με θέμα το άσυλο, τους «κλέφτες και αστυνόμους». Αυτή είναι μια ακόμη μεγάλη «νίκη» της σημερινής εξουσίας! Είναι όμως μια νίκη πύρρεια όπως όλες οι προηγούμενες. Γιατί αν οι νίκες της σημερινής αστικής εξουσίας ήταν πραγματικές, αν πετύχαινε δηλαδή να διαλύσει την αστική κοινωνία, όπως προσπαθεί, δεν θα υπήρχε κοινωνία να εξουσιάζει.

Το ίδιο το Σύνταγμα και οι διάφορες ασυλίες που προβλέπει -και ανάμεσα σ' αυτές η πανεπιστημιακή ασυλία- δεν αποτελούν παραχώρηση, δωρεά, ευεργέτημα της αστικής εξουσίας προς την κοινωνία αλλά μια αυτοσυντηρητική λειτουργία του αστικού εξουσιαστικού μηχανισμού που αποσκοπεί στην προστασία ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών από την -εξ ορισμού άνευ ορίων- βία του κρατικού μηχανισμού. Επομένως, οι παράγοντες της κυβερνητικής και πανεπιστημιακής εξουσίας στον εαυτό τους μόνο έκαναν χάρη διατηρώντας το άσυλο. Αντίθετα, τώρα που επιζητούν να το καταργήσουν (η σωστή γι' αυτούς λέξη είναι το συλήσουν) ομολογούν ότι το αστικό κοινωνικοπολιτικό σύστημα, στο οποίο ονειρεύονται να διαπρέψουν υπό τη μορφή του αστικού πανεπιστημιακού συστήματος που επιτελεί την πιο ζωτική λειτουργία του, είναι αδύνατο να επιβιώσει. Και μόνο με την εκχώρησή του στον λεγόμενο ιδιωτικό τομέα και με την απεριόριστη βία που αυτός συνεπάγεται ελπίζουν να παρατείνουν τη ζωή του.

Απόδειξη της βαθιάς απελπισίας τους είναι ότι με την αμέριστη βοήθεια των συνταγματολόγων έχουν μετατρέψει το Σύνταγμα σε χάρτη πολιτικών ασκήσεων. Δεν πρωτοτυπούν όμως ομολογώντας τον στόχο τους για κατάργηση του ασύλου και, μέσω αυτού, την ουσιαστική κατάργηση του αστικού διαφωτισμού. Η ομολογία αυτή έχει γίνει οριστικά και μετράκλητα πριν ακόμα από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και σ' αυτήν εδώ τη χώρα το άσυλο έχει παραβιαστεί άπειρες φορές αρχίζοντας από την κατοχή, όταν μέσα στο Πολυτεχνείο συλλαμβάνονταν και στέλνονταν στο απόσπασμα αγωνιστές της Αντίστασης και φτάνοντας στο 1973 όταν το άρμα γκρέμιζε την πύλη του ασύλου. Μετά το 1974 το άσυλο καταργήθηκε έμμεσα με την προσάρτηση του φοιτητικού κινήματος στην κεντρική πολιτική σκηνή και σήμερα, στην εποχή των «κοριών» και των μικροκαμερών, είναι απλά αστείο να υποστηρίζει κανείς ότι το άσυλο έχει πραγματική ή ουσιαστική υπόσταση.

Το άσυλο δεν είναι πολιτικό αλλά πολιτειακό ζήτημα. Οι πολιτικές παρατάξεις έχουν αυτοπεριοριστεί μέσα στο πλαίσιο του αστικού εξουσιαστικού συστήματος και επομένως δεν μπορούν να μπαίνουν σε συζήτηση για τη διατήρηση ή την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου, όπως δεν μπορούν να μπαίνουν σε συζήτηση για τη διατήρηση ή την κατάργηση του αστικού συστήματος. Κανονικά, μόνο για την Αριστερά το πολιτειακό ζήτημα του ασύλου είναι και πολιτικό πρόβλημα. Μόνο γι' αυτήν η αναγνώριση του αστικού συστήματος είναι ζήτημα πολιτικής. Όταν τα αστικά κόμματα «σκέφτονται» να κάνουν πολιτική πάνω στα πολιτειακά ζητήματα απλά δείχνουν ότι τα έχουν χάσει. Αντίθετα οι εμπνευστές και οι ηγέτες των πολύχρωμων ομάδων της Αριστεράς δείχνουν ότι τα έχουν χαμένα όταν καταντάνε να υπερασπίζονται τους αστικούς θεσμούς, τους οποίους εννοούν να καταλύσουν αυτοί που τους θέσπισαν. Οφείλουν λοιπόν να ξεκαθαρίσουν ρητά, πρώτα στους οπαδούς τους και μετά στην ελληνική κοινωνία, αν πράγματι έχουν την άποψη ότι το αστικό σύστημα εξουσίας μπορεί, με τις κατάλληλες «επισκευές» και «μεταρρυθμίσεις», να λειτουργήσει. Και επειδή οι εξελίξεις τρέχουν, και μάλιστα με την αποφασιστικής σημασίας συνδρομή τους, οφείλουν να εξηγήσουν ποιος θα «επισκευάσει» και θα «μεταρρυθμίσει» όχι μόνο το κεντρικό σύστημα της αστικής εξουσίας, αλλά και την πληθώρα των νεογέννητων κέντρων εξουσίας, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τις αρχές «προστασίας», τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, όλα αυτά που αναπτύσσονται σαν εξωγήινα εμφυτεύματα στο σώμα της κοινωνίας.

Οι ηγεσίες της Αριστεράς αρκούνται να διακηρύσσουν ότι η δημοκρατία δεν έχει ανάγκη από έκτακτα μέτρα όταν οι ίδιοι κλασικοί λειτουργοί της αστικής δημοκρατίας ομολογούν με τον πιο επίσημο τρόπο ότι η μόνη εγγύηση για τη δημοκρατία είναι τα έκτακτα μέτρα. Πάσχισαν απελπισμένα να επανιδρύσουν τους δυο θεσμικούς πυλώνες της αστικής πολιτείας, οι οποίοι ήδη είναι ουσιαστικά γκρεμισμένοι, ο μιν πρωθυπουργός το κράτος, ο δε αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης το κόμμα. Και όταν βρήκαν ανυπέβλητα εμπόδια από τα ίδια τα κόμματά τους, εγκατέλειψαν κάθε ιδέα επανίδρυσης και καταφεύγουν τώρα στη «χρυσή λύση» των έκτακτων μέτρων. Το γκρέμισμα «με άλλα λόγια» του αστικού κράτους που περιέγραψε ο Λένιν στο «Κράτος και Επανάσταση», το πραγματοποιούν οι ίδιοι οι λειτουργοί του,

αδιαφορώντας για την αντικατάστασή του με κάποια άλλη μορφή πολιτείας. Και από την άλλη μεριά οι απόγονοι του Λένιν, αντί να συμμετέχουν στην προσπάθεια της κοινωνίας να δώσει νόημα στη διαρκή, σε πραγματικό επίπεδο, αντικατάσταση των παλιών θεσμών με νέους, κλαίνε και οδύρονται για τους ήδη κατεδαφισμένους.

Η σύγχρονη κοινωνία επανέρχεται σήμερα στο δίλημμα της προοπτικής της που είχε στις παραμονές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Αυτή τη φορά όμως το δίλημμά της δεν εκφράζεται σε αντίστοιχες συγκροτημένες πολιτικές τάσεις. Θα αντιληφθεί η κοινωνία την πραγματική της προοπτική; Θα βρει τρόπο να την εκφράσει πολιτικά; Ή θα επιτρέψει την παρεμβολή ενός ακόμα φασιστικού πειράματος, αντίστοιχου με τον ναζισμό. Όλα δείχνουν, και κυρίως η στάση των ηγεσιών της «υπαρκτής» Αριστεράς, ότι η δεύτερη εκδοχή είναι η πιο πιθανή. Αλλά μια πιο προσεκτική εξέταση των πραγματικών εξελίξεων, ακόμα και αυτών στο χώρο της παιδείας, δείχνει ότι κάθε άλλο παρά έχουν χαθεί οι ελπίδες για την αποτροπή του νέου φασιστικού πειράματος, το οποίο κατάφωρα αλλά και αμήχανα προσπαθεί να βρει το δρόμο του.

* Αρχιτέκτονας, www.critici.gr